

ڪِتَابُ الْجَانِبِيِّ

ڪِتَابُ الْجَانِبِيِّ

محوری

الْمَاجِ مَافَظَ عَلَى

معارف نظارت جلیله سنک اک صوک پروغرامنہ موافق صورتہ
ترتیب ایدلشدر

دردنجی قسم

طابع و ناشری

«آراقس» مطبعه سی، باب عالی ابوالسعود جادہ سنندھ نومرو ۲۰

عثمانلیجە صرف و نحو درسلىرى

(در دنگى قىم)

تعریف

۱. صرف و نحو — بى لسانى طوغرى و ياكىڭىشىز سوپىلەمەنى ، طوغرى و ياكىڭىشىز يازمايى اوڭرەتن علملىرى (صرف و نحو) دىنير .
۲. لسانىز عثمانلیجەدەر . لسانىزك صرفه (صرف عثمانى) ، نحوينه (نحو عثمانى) دىنير .
۳. صرف عثمانى — عثمانلیجەي طوغرى و ياكىڭىشىز سوپىلەمك ، طوغرى و ياكىڭىشىز يازمق اىچون اقتضا ايدن قاعده لرى اوڭرەتن علمدر .
۴. نحو عثمانى — فىكى طوغرى و آچق صورتىدە افادە ايتىك اىچون عثمانلیجە كېھر يىنندە بولۇنان نسبىتلەر ايلە كېھر لىك بولۇنا جىقلەرى موقعلىرى ياعنى بى كېھر كلامك نزەلرندە قوللارنىڭ اىچاب ايدە جىكىنى و بونلارە ئائىدۇ قاعده لرى اوڭرەتن علمدر .

۱. صرف و نحو نېيە دىنير ؟	۲. لسانىز هانىكى لسانىدرا ؟
۳. صرف عثمانى نېيە دىنير ؟	۴. نحو عثمانى نېيە دىنير ؟
لسانىزك صرفه نېدەن ؟	نحوينه نېيە دىنير ؟

سوز — کلام

۵. قونوشورکن سویله دیکم لا قیردیلره (سوز) ياخود
(کلام) دینیر.

« نائل او قودى » ، « جهیل از بله دى » دیدیکم زمان بونلرک
ایکیسیده بزر (کلام) در.

۶. کلام ، (کله) لردن ترکب ایدر.

کلمه

۷. کله — هباردن ترکب ایدوب کندیسندن بر معنا
آڭلاشىلان لفظدر.

« قويون » ، « کوزل » ، « بن » ، « بو » ، « او قودى » کې
سویله دیکم لفظلردن معنا آڭلاشىلدىيغى ايمچون بونلر بزر کلمه در.

لفظ

۸. لفظ — سویلرکن انسانڭ آغزىنەن چيقان شىدر.
« طاش » بىر لفظدر ؟ « قويون » بىر لفظدر ، « بن » ، « سىن ».
بىر لفظدر.

ھجا

۹. ھجا — آغزىنەن بىردن چيقان سىسىدر.

۱۰. کلمەلر ، يا بىر ھجالى ، ياخود بىر قاچ ھجالى او لور.
« ياز » ، « يات » کې بىر سویله يىشىدە تمام اولان کلمەلرە (بىر ھجالى)

کلەل ؛ « او - قو » ، « چو - جوق » ، « آر - قه - داش » کېي بىر
قاقچ سوپىلە يىشىدە تمام اولان كلەلرە (چوق ھجايى) كلەل دىنير .
۱۱. ھجالر ، حرفلەرن ترکب ايدر .

درسه دائئر سؤاللار

۵ . سوز ياخود كلام نېيە دىنير ؟	نېيە دىنير ؟
- ۶ . كلام نەدن ترکب ايدر ؟	- ۱۰ . كلام نەدن قاچ ھجايى اولور ؟
- ۷ . كلمە نېيە دىنير ؟	- ۸ . لفظ ۱۱ . ھجالر نەدن ترکب ايدر ؟

حرف

۱۲. حرف - آغزڭ مخرج معىىنندىن چيقان سىسىدر .
بر حرفك كىنىسىنە مخصوص اولان صداسىنىك بوغازدىن وياخود
دوداقلەرن دىشىلىرى آراسىندىن ويا دىل اوچىندىن چىقدىغى يره
« مخرج معين » دىنير .
۱۳. آغزدىن چيقان سىسىلىرى يازماق ايچۈن حرفلەر
بر شكل مخصوصلىرى واردەر .

۱۴. عثمانلىيجه ده او تو زبر حرف واردىركە شكللىرى شوپىلەدر :
ا، ب، پ، ت، ث، ج، چ، ح، خ، د، ذ، ر،
ز، ڦ، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ع، غ، ف، ق،
ك[*]، ل، م، ن، و، ه، ي .

[*] عثمانلىيجه ده (ك) حرف درت درلودر : ۱. كاف عربى :
(كتاب ، ككتاب) كلەلرنىدە كى كافلەر كېي . ۲. كاف فارسى : (گوز ،
گل) كلەلرنىدە كى كافلەر كېي . ۳. كاف واوى ياخود يائى : دىگرمن ،
كۈگرچىن كلەلرنىدە كى كافلەر كېي . ۴. كاف نۇنى : سىڭا بىڭا ، دىگىز كېي .